

Međunarodni sud za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-03-67-T

Datum: 25. januar 2012.

Original: FRANCUSKI

PRETRESNO VEĆE III

U sastavu: sudija Jean-Claude Antonetti, predsedavajući
sudija Frederik Harhoff
sudija Flavia Lattanzi

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 25. januara 2012.

TUŽILAC

protiv

VOJISLAVA ŠEŠELJA

JAVNI DOKUMENT

**S izdvojenim mišljenjem sudije Jean-Claudea Antonettija, predsedavajućeg sudije,
i izdvojenim mišljenjem sudije Flavije Lattanzi
u javnom dodatku**

i s poverljivim i *ex parte* dodatkom optuženog (podnesak osetljivog sadržaja)

**ODLUKA PO ZAHTEVU TUŽILAŠTVA ZA ODOBRENJE DA ULOŽI ŽALBU NA
ODLUKU OD 22. DECEMBRA 2011. GODINE**

Tužilaštvo

g. Mathias Marcussen

Optuženi

g. Vojislav Šešelj

I. UVOD

Pretno veće III (dalje u tekstu: Veće) Međunarodnog suda za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rešava po zahtevu koji je tužilaštvo podnelo na poverljivom osnovu 4. januara 2012. godine, a na javnom osnovu 9. januara 2012.¹ (dalje u tekstu: Zahtev), kojim tužilaštvo traži od Veća da odobri ulaganje žalbe na "Odluku po Zahtevu Vojislava Šešelja za pokretanje postupka za nepoštovanje suda protiv Carle del Ponte, Hildegard Uertz-Retzlaff i Danilea Saxona, kao i po zahtevima koje je shodno tome podnelo tužilaštvo", donesenu na javnom osnovu 22. decembra 2011. (dalje u tekstu: Odluka od 22. decembra 2011).² Konkretno, tužilaštvo namerava da uloži žalbu na odluku Veća da odbije uvrštavanje u spis javne redigovane verzije izveštaja – i/ili uvrštavanje jedne poverljive verzije tog izveštaja³ – koji je *amicus curiae* podneo 5. oktobra 2011.⁴ po ishodu svoje istrage o navodima Vojislava Šešelja (dalje u tekstu: optuženi) za nepoštovanje suda od strane tužilaštva⁵ (dalje u tekstu: Izveštaj *amicus curiae*, odnosno javna verzija Izveštaja *amicus curiae*).⁶

---

¹ "Zahtev tužilaštva za odobrenje za ulaganje žalbe na odluku Pretnog veća kojom se odbija prihvatanje *inter partes* ili javne verzije izveštaja *amicus curiae*", 4. januar 2012. (poverljivo; javna redigovana verzija zavedena 9. januara 2012).

² V. takođe "Izdvojeno mišljenje predsedavajućeg sudije Jean-Claudea Antonettija, vezano za Odluku po zahtevu Vojislava Šešelja da se pokrene postupak za nepoštovanje suda protiv Carle del Ponte, Hildegard Uertz-Retzlaff i Daniela Saxona", priloženo Odluci od 22. decembra 2011. (javno; poverljiva i *ex parte* verzija u odnosu na obe strane u postupku zavedena je istog datuma); "Delimično suprotno mišljenje sudije Flavije Lattanzi vezano za Odluku po zahtevu Vojislava Šešelja da se pokrene postupak za nepoštovanje suda protiv Carle del Ponte, Hildegard Uertz-Retzlaff i Daniela Saxona", 28. decembar 2011. (poverljivo i *ex parte*; javna verzija zavedena istog datuma) (dalje u tekstu: Delimično suprotno mišljenje sudije Flavije Lattanzi).

³ Veće je shvatilo da tužilaštvo namerava da uloži žalbu na odbijanje zahteva da se u spis uvrsti ne samo javna verzija Izveštaja *amicus curiae* nego i jedna poverljiva *inter partes* verzija Izveštaja, uprkos činjenici što zahtev u vezi s poverljivom i *inter partes* verzijom nije eksplicitno potkrepljen argumentima.

⁴ *Amicus curiae* je imenovao Sekretarijat na osnovu "Odluke o preispitivanju odluke od 15. maja 2007. po Zahtevu Vojislava Šešelja za postupak za nepoštovanje suda protiv Carle del Ponte, Hildegard Uertz-Retzlaff i Daniela Saxona", 29. jun 2010. (poverljivo; javna redigovana verzija zavedena istog datuma) (dalje u tekstu: *amicus curiae*, odnosno Odluka od 29. juna 2010). V. takođe "Odluka da se iznova zavede javna redigovana verzija izveštaja *amicus curiae*", 28. oktobar 2011. (javno) (dalje u tekstu: Odluka od 28. oktobra 2011).

⁵ "Zahtev prof. dr Vojislava Šešelja da Pretno veće III pokrene postupak za nepoštovanje Međunarodnog suda protiv Carle del Ponte, Hildegard Uertz-Retzlaff i Daniela Saxona", 23. mart 2007. (poverljivo). V. takođe "Addendum Zahteva prof. dr Vojislava Šešelja da Pretno veće III pokrene postupak za nepoštovanje Međunarodnog suda protiv Carle del Ponte, Hildegard Uertz-Retzlaff i Daniela Saxona", 2. jul 2007. (poverljivo) (dalje u tekstu, zaedno: Zahtev za postupak za nepoštovanje suda).

⁶ Zahtev, par. 2 i 26.

II. ISTORIJAT POSTUPKA

2. Dana 29. juna 2010. godine, Veće je naložilo sekretarijatu Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Sekretarijat) da imenuje *amicus curiae* koji će istražiti navode optuženog iznesene u Zahtevu za postupak za nepoštovanje suda, kao i navode šestoro svedoka koje je Veće *proprio motu* uključilo u istragu, i naložilo *amicus curiae* da: i) saopšti Veću da li postoje dovoljni razlozi da se pokrene postupak za nepoštovanje suda protiv službenika tužilaštva, ii) da poimence identifikuje ta lica i iii) da Veću podnese izveštaj sa svojim zaključcima.⁷

3. Dana 5. oktobra 2011, Sekretarijat je zaveo i dostavio Veću na poverljivom i *ex parte* osnovu u odnosu na obe strane u postupku Izveštaj *amicus curiae*.⁸

4. Odlukom od 28. oktobra 2011. Veće je naložilo Sekretarijatu da zavede javnu verziju Izveštaja *amicus curiae* i naložilo je stranama u postupku da podnesu svoje pismene napomene o toj javnoj verziji, tužilaštvo u roku od 15 dana po zavodaženju Odluke od 28. oktobra 2011, a optuženi u roku od 15 dana po prijemu prevoda javne verzije Izveštaja *amicus curiae* na b/h/s.

5. Dana 14. novembra 2011, tužilaštvo je na javnom osnovu s poverljivim dodatkom podnelo svoje napomene o javnoj verziji Izveštaja *amicus curiae*, kojim je tužilaštvo zatražilo: i) odbijanje Zahteva za postupak za nepoštovanje suda; ii) uvrštavanje u spis javne verzije Izveštaja *amicus curiae* i iii) dostavljanje jedne poverljive *inter partes* verzije Izveštaja *amicus curiae* i njeno eventualno uvrštavanje u spis kao dokaznog predmeta.⁹

6. Optuženi nije podneo nikakvu

---

⁷ Odluka od 29. juna 2010., par. 36.

⁸ "Poverljivi i *ex parte* Izveštaj *amicus curiae* naložen Odlukom od 29. juna 2010. u vezi sa Zahtevom Vojislava Šešelja za postupak za nepoštovanja suda", 5. oktobar 2011. (poverljivo i *ex parte* (dokument osetljivog sadržaja))

⁹ "Napomene tužilaštva o Izveštaju *amicus curiae* podnetom u skladu s Odlukom Pretresnog veća o preispitivanju Odluke od 15. maja 2007. po Zahtevu Vojislava Šešelja za postupak za nepoštovanje Suda protiv Carle del Ponte, Hildegard Uertz-Retzlaff i Daniela Saxona", 14. novembar 2011. (javno s poverljivim dodatkom).

napomenu o javnoj verziji Izveštaja *amicus curiae* u roku koji je određen Odlukom od 28. oktobra 2011.¹⁰

7. Odlukom od 22. decembra 2011. Veće je jednoglasno primilo na znanje Izveštaj *amicus curiae* i odlučilo da ne postoje dovoljni razlozi za pokretanje postupka za nepoštovanje suda protiv Carle del Ponte, Hildegard Uertz-Retzlaff, Daniela Saxona ili bilo kog drugog službenika tužilaštva.¹¹ Većinom glasova, uz delimično suprotno mišljenje sudije Lattanzi, Veće je odbacilo zahtev tužilaštva da se javna verzija Izveštaja *amicus curiae* uvrsti u spis kao dokaz i odlučilo da nema osnova za obelodanjivanje nove poverljive *inter partes* verzije Izveštaja *amicus curiae*.¹²

8. Dana 27. decembra 2011, tužilaštvo je na poverljivom osnovu podnelo hitan zahtev pred dežurnim sudijom za produženje roka za zahtev za odobrenje da uloži žalbu na Odluku od 22. decembra 2011.¹³ "Odlukom po Hitnom zahtevu tužilaštva za produženje roka za ulaganje žalbe na Odluku Pretresnog veća zavedenu 22. decembra 2011. godine", donesenom na poverljivom osnovu 28. decembra 2011, dežurni sudija naložio je suspenziju vremenskog roka za podnošenje zahteva za ulaganje interlokutorne žalbe koju je tužilaštvo imalo nameru da uloži na Odluku od 22. decembra 2011. dok se u spis ne uvede delimično suprotno mišljenje sudije Lattanzi, što je učinjeno 28. decembra 2011. godine.

III. ARGUMENTI TUŽILAŠTVA

9. Tužilaštvo tvrdi da su dva kumulativna uslova iznesena u pravilu 73(B) Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik) u ovom slučaju ispunjena, odnosno da se odbijanje zahteva za uvrštavanje u spis javne verzije Izveštaja *amicus curiae* – i/ili jedne poverljive verzije tog izveštaja – tiče pitanja koje bi u znatnoj meri moglo da utiče na pravično i ekspeditivno vođenje postupka ili ishod suđenja¹⁴ te da

---

¹⁰ Optuženi je primio prevod na b/h/s javne verzije Izveštaja *amicus curiae* 30. novembra 2011. (v. *procès-verbal* o prijemu zaveden 2. decembra 2011) i imao je dakle do 15. decembra 2011. da odgovori.

¹¹ Odluka od 22. decembra 2011, par. 28 i 29.

¹² Odluka od 22. decembra 2011, par. 26 i 27. V. takođe Delimično suprotno mišljenje sudije Lattanzi.

¹³ "Hitan zahtev tužilaštva za produženje roka za ulaganje žalbe na Odluku Pretresnog veća zavedenu 22. decembra 2011. godine", 27. decembar 2011. (poverljivo).

¹⁴ Zahtev, par. 2(i), od 15 do 23.

bi promptno rešenje tog pitanja od strane Žalbenog veća moglo suštinski pospešiti postupak.¹⁵

1. O pravičnosti i ekspeditivnosti postupka ili njegovom ishodu

10. Tužilaštvo tvrdi da Odluka od 22. decembra 2011. ugrožava njegovo pravo na pravičan postupak, kao i sposobnost Veća da u potpunosti ispuni svoju funkciju, odnosno da utvrdi istinu, s obzirom na to da značajan broj relevantnih dokaznih predmeta koji imaju dokaznu vrednost i koji bi mogli da pomognu Veću da reši ključne probleme u predmetu, nisu uvršteni u spis, tako da tužilaštvo nema mogućnost da upućuje na njih.¹⁶

11. Tužilaštvo tvrdi da se jedna od strategija odbrane koju je optuženi usvojio sastoji od tvrdnje da predmet počiva na iskonstruisanim dokazima optužbe.¹⁷ U vezi s tim tužilaštvo ističe da su neki od njegovih svedoka "insajdera" povukli svoje svedočenje na pretresu, tvrdeći da je ono bilo krivo zapisano u ranijoj izjavi i/ili da je dobiveno putem zastrašivanja, pretnji i podmićivanja od strane službenika tužilaštva, tako da će Veće morati da odlučuje o verodostojnosti, pouzdanosti i dokaznoj vrednosti s jedne strane tih ranijih izjava, a s druge strane iskaza datih na pretresu kojima se pobija sadržaj ranijih izjava.¹⁸ Tužilaštvo s tim u vezi tvrdi da Veće ne može pravično rešiti to pitanje ako se ne osloni na javnu verziju Izveštaja *amicus curiae* i/ili na jednu poverljivu *inter partes* verziju, koja stoga treba da bude uvrštena u spis kao dokazni predmet.¹⁹

2. O promptnom rešavanju tog pitanja od strane Žalbenog veća

12. Tužilaštvo tvrdi da ako javna verzija Izveštaja *amicus curiae* i/ili jedna poverljiva *inter partes* verzija tog izveštaja ne bude uvrštena u spis kao dokazni predmet, Veće neće biti u mogućnosti da ispravno oceni verodostojnost dotičnih svedoka, tako da će Žalbeno veće biti prisiljeno da ponovo oceni sve dokazne predmete.²⁰ Tužilaštvo tvrdi, osim toga,

---

¹⁵ Zahtev, par. 2(ii), 24 i 25.

¹⁶ Zahtev, par. 15 i 20.

¹⁷ Zahtev, par. 16.

¹⁸ Zahtev, par. 16 i 21.

¹⁹ Zahtev, par. 16, 20 do 22.

²⁰ Zahtev, par. 24.

da bi se moglo pokazati da je potreban novi postupak ako se Odlukom od 22. decembra 2011. prekrši pravo na pravičan postupak.²¹

IV. MERODAVNO PRAVO

13. Pravilo 73(B) Pravilnika predviđa sledeće:

Na odluke o svim podnescima interlokutorna žalba može se uložiti samo uz odobrenje pretresnog veća, koje takvo odobrenje može dati ako se odluka tiče pitanja koje bi u znatnoj meri uticalo na pravično i ekspeditivno vođenje postupka ili ishod suđenja, te ako bi, po mišljenju pretresnog veća, promptno rešenje Žalbenog veća moglo suštinski pospešiti postupak.

14. Predmet zahteva za odobrenje da se uloži žalba nije da se dokaže da određena sporna odluka nije dobro obrazložena nego da se pokaže da su ispunjeni uslovi koje postavlja pravilo 73(B) Pravilnika.²²

V. DISKUSIJA

A. Preliminarna pitanja

15. Prvo, Veće smatra pre svega da je Zahtev opravdano podnesen na osnovu pravila 73(B) Pravilnika jer se pravilo 77(J) Pravilnika ne primenjuje u ovom slučaju.²³

16. Pored toga, Veće ne smatra da je za rešavanje ovog Zahteva potrebno čekati da istekne rok za odgovor optuženog.²⁴ Veće osim toga napominje da je optuženi imao mogućnost da Veću podnese zahtev za žalbu na Odluku od 22. decembra 2011, ali nije to učinio u zadatom roku.²⁵

B. Analiza

²¹ Zahtev, par. 24.

²² V. o tome *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-T, "Odluka po zahtevu optužbe za odobrenje za ulaganje žalbe na Odluku Pretresnog veća po zahtevu tužilaštva za postupak *voir dire*", 20. jun 2005. (javno).

²³ V. *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-AR77.1, "Odluka po žalbi Vojislava Šešelja na Odluku Pretresnog veća od 19. jula 2007", 14. decembar 2007, str. 2; *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-AR77.2, "Odluka po žalbi tužilaštva na odluku Pretresnog veća od 10. juna 2008", 25. jul 2008. (javna redigovana verzija), par. 8.

²⁴ Optuženi je 16. januara 2012. primio prevod na b/h/s javne verzije Zahteva (*Procès-verbal* o prijemu zaveden 24. januara 2012). Stoga će rok za odgovor isteći 30. januara 2012.

²⁵ Optuženi je primio prevod Odluke od 22. decembra 2011. na b/h/s 17. januara 2012. (v. *procès-verbal* o prijemu zaveden 24. januara 2012); stoga je rok za podnošenje zahteva za žalbu istekao 24. januara 2012.

17. Ispitujući prvi uslov iz pravila 73(B) Pravidnika, Veće podseća da je predmet Izveštaja *amicus curiae* bio ograničen na istragu po Zahtevu za postupak za nepoštovanje suda, kako bi se Veću omogućilo da odredi da li ima dovoljno razloga da se pokrene postupak za nepoštovanje suda protiv nekih službenika tužilaštva na osnovu pravila 77 Pravidnika.²⁶ S obzirom na to da je *amicus curiae* zaključio da za to nema razloga, Veće je to primilo na znanje i stoga je odbilo Zahtev za postupak za nepoštovanje suda.²⁷ Izveštaj *amicus curiae* bio je dakle samo instrument zahvaljujući kojem je Veće moglo da reši po tom zahtevu, a nikad mu nije bila svrha da postane dokazni predmet u vezi s optužbama protiv optuženog u ovom predmetu.

18. Pored toga, zaključci o odbacivanju navoda o zastrašivanju, pretnjama i podmićivanju nalaze se u javnoj verziji Izveštaja *amicus curiae*, priloženoj Odluci od 28. oktobra 2011, kao i u Odluci od 22. decembra 2011, tako da ti zaključci predstavljaju sastavni deo spisa.²⁸ Stoga, iako javna verzija Izveštaja *amicus curiae* nema status dokaznog predmeta uvrštenog u spis na osnovu pravila 89 Pravidnika,²⁹ strane u postupku mogu upućivati na Izveštaj kako im to odgovara, kao i na svaki drugi dokument zaveden u spis. U pogledu toga, Veće podseća da na osnovu Uputstva za rad Službe za organizaciju i podršku rada sudnica Sekretarijata:

Spisi predmeta Međunarodnog suda obuhvataju sve dokumente koje zavede Služba za sudske spise CMSS-a u svakom predmetu koji se rešava pred sudijom, većem ili predsednikom suda, u skladu s Pravidnikom.³⁰

19. Stoga, s obzirom na to da su navodi o nepoštovanju suda koji mogu da kompromituju verodostojnost svedoka tužilaštva izričito odbačeni Odlukom od 22. decembra 2011, tužilaštvo nije pretrpelo nikakvu štetu zbog te odluke. U vezi s tim, Veće podseća da će oceniti verodostojnost dotičnih svedoka tokom konačnog većanja na osnovu dokaznih predmeta uvrštenih u spis u ovom predmetu i da će naravno prilikom te

²⁶ Odluka od 22. decembra 2011, par. 18; Odluka od 29. juna 2010, par. 32.

²⁷ Odluka od 22. decembra 2011, par. 24.

²⁸ V. Odluku od 22. decembra 2011, par. 20.

²⁹ Treći deo šestog poglavlja Pravidnika određuje što može predstavljati dokazni predmet. Veći bi htelo da podseti da postoji jasna razlika između dokaznih predmeta uvrštenih u spis nekog predmeta na osnovu pravila 89 Pravidnika, i dokumenata (zahteva, odluka i drugih podnesaka) koji sačinjavaju deo spisa nekog predmeta ("predmetni spis") zato što su zavedeni u spis.

³⁰ Uputstvo za rad Službe za organizaciju i podršku rada sudnica Odseka za podršku rada Veća Sekretarijata", 19. januar 2011, IT/121/REV.2, član 10.1 (nije potertano u originalu)

ocene voditi računa o tome da su navodi o zastrašivanju, pretnjama i podmićivanju u vezi s tim svedocima odbačeni kao neosnovani.

20. Što se tiče odbacivanja zahteva za prihvatanje poverljive *inter partes* verzije Izveštaja *amicus curiae*, Veće je odlučilo, većinom glasova, da nema razloga obelodaniti stranama u postupku jednu poverljivu *inter partes* verziju Izveštaja *amicus curiae*.³¹ Međutim, Zahtev ne sadrži eksplicitno zahtev za odobrenje da se uloži žalba na tu odluku. Prema tome, Veće primećuje da ne može da rešava po zahtevu za prihvatanje poverljive *inter partes* verzije s obzirom na to da je upravo odlučilo da ne obelodanjuje takvu verziju, te ona stoga ne postoji.

21. Imajući u vidu gorenavedeno, Veće ocenjuje, većinom glasova, da se odbijanje zahteva za prihvatanje javne verzije Izveštaja *amicus curiae* ne može ticati pitanja koje bi moglo u većoj meri ugroziti pravičnost suđenja ili njegov ishod.

22. S obzirom na to da prvi uslov pravila 73(B) Pravilnika nije ispunjen i da su dva uslova tog pravila kumulativna, Veće, većinom glasova, smatra da nije potrebno da ispituje argumente tužilaštva u prilog tvrdnji da je drugi uslov koji postavlja pravilo 73(B) Pravilnika ispunjen.

---

³¹ Odluka od 22. decembra 2011, par. 26. V. takođe Delimično suprotno mišljenje sudije Lattanzi.

VI. DISPOZITIV

23. Iz tih razloga,³² na osnovu pravila 73(B) Pravilnika, **ODBIJA** Zahtev. Sudija Antonetti, predsedavajući Veća, prilaže izdvojeno mišljenje. Sudija Lattanzi prilaže izdvojeno mišljenje.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, a merodavan je tekst na francuskom.

/potpis na originalu/

Jean-Claude Antonetti,
predsedavajući

Dana 25. januara 2012.
U Hagu (Holandija)

[pečat Međunarodnog suda]

---

³² Sudija Flavija Lattanzi u potpunosti deli mišljenje da se zahtev treba odbiti, ali iz različitih razloga.

DODATAK 1:
IZDVOJENO MIŠLJENJE PREDSEDAVAJUĆEG VEĆA,
SUDIJE JEAN-CLAUDEA ANTONETTIJA

Ja sam za **odbijanje** zahteva za odobrenje da se uloži žalba iz niže navedenih razloga. No pre nego detaljno razmotrim te razloge, moram najpre da podsetim na argumentaciju tužilaštva.

U svom zahtevu,¹ tužilaštvo osporava odbijanje Veća da prihvati Izveštaj *amicus curae* kao dokaz. Tužilaštvo konkretno tvrdi da je pitanje verodostojnosti svedoka koji su povukli svoje izjave od suštinske važnosti za ovaj predmet, posebno zato što se glavna teza Šešeljeve odbrane, konstruisana oko navoda protiv službenika tužilaštva, pokazala netačnom.²

Što se tiče merituma, tužilaštvo insistira na izuzetnoj važnosti tog izveštaja u odnosu na verodostojnost i pouzdanost izjava svedoka tužilaštva i svedoka koji su povukli svoje izjave, posebno onih koje je Veće pozvalo da svedoče.³ Pre svega, tužilaštvo ističe da i samo Veće smatra da su dokazi koje su dali svedoci koji su povukli svoje izjave, kao i izjave svedoka tužilaštva, ključni u ovom predmetu i da je njihova verodostojnost odlučujuća.⁴ Zatim, tužilaštvo navodi da je Veće izjavilo da je cilj *amicus curiae* da Veću olakša ocenjivanje svih dokaza i verodostojnosti svedoka.⁵ Na taj način, Veće je prenelo svoje ovlasti da oceni verodostojnost dokaza u glavnom postupku na jednog *amicus curiae*⁶ i stoga je dalo prednost organizacionim pitanjima, konkretno vremenu, u odnosu na pravičnost postupka, konkretno na pravo tužilaštva da predoči svoje argumente.⁷ Osim toga, tužilaštvo prebacuje Veću da nije obavestilo strane u postupku da izveštaj neće biti relevantan u glavnom postupku, iako je odgodilo utvrđivanje rasporeda za završne reči do

---

¹ "Zahtev tužilaštva za odobrenje za ulaganje žalbe na odluku Pretresnog veća kojom se odbija prihvatanje *inter partes* ili javne verzije Izveštaja *amicus curiae*", poverljivo, 4. januar 2012.

² Zahtev, par. 1.

³ Zahtev, par. 10.

⁴ Zahtev, par. 1 i 3: tužilaštvo povrh toga ističe da je to razlog zbog kojeg je Veće pozvalo Daniela Saxona da svedoči (par. 4).

⁵ Zahtev, par. 6.

⁶ Zahtev, par. 7-9.

⁷ Zahtev, par. 8.

zavođenja tog izveštaja.⁸ Konačno, tužilaštvo smatra da je kontradiktorno to što je Veće zatražilo od strana u postupku da podnesu svoje napomene o izveštaju, a odbilo je zahtev tužilaštva da se pobliže objasni tematika napomena, konkretno pitanje prihvatanja izveštaja kao dokaza.⁹

Što se tiče merodavnog prava, tužilaštvo smatra da su ispunjena dva uslova na osnovu pravila 73(B) Pravilnika potrebna za odobrenje da se uloži žalba ispunjena.¹⁰

U vezi s prvim uslovom, tvrdi se da je Odlukom prekršeno pravo strana u postupku na pravičan postupak. Kao što je primetila sudija Lattanzi,¹¹ Izveštaj *amicus curae* je krajnje relevantan za ocenjivanje verodostojnosti i pouzdanosti izjava iz tužilaštva, koje je Veće prihvatilo, kao i svedoka koji su povukli svoje izjave, i omogućuje Veću da donese Presudu.¹² Tužilaštvo napominje da je osam svedoka, čiji su navodi o pritiscima istraženi i ocenjeni kao neosnovani, deo spisa.¹³ Konačno, prema mišljenju tužilaštva, nedоследno je da Veće odbije uvrštavanje Izveštaja u spis, iako je ocenilo da navodi o pritiscima nisu uticali na *prima facie* pouzdanost izjava svedoka tužilaštva.¹⁴ Izveštaj bi, naprotiv, omogućio da se dokaže verodostojnost svedoka tužilaštva i diskredituju svedoci koji su povukli svoje izjave.¹⁵

U vezi s drugim uslovom, tužilaštvo se poziva na to da bi promptno rešavanje tog pitanja konkretno pospešilo postupak, jer ako dođe do žalbenog postupka, Žalbeno veće moraće preispitati činjenice i sve dokazne predmete.¹⁶ Tužilaštvo upozorava Veće na rizik od novog postupka ako Veće ne bude u stanju da obezbedi pravičan postupak, kao i na gubitak vremena i na trošak koji bi bili posledica toga.¹⁷

Jasno je nadalje da ja, kao odgovorni sudija, u svom ocenjivanju situacije treba da vodim računa o nekim parametrima. U vezi s tim, treba da saopštim šta je rekao predsednik

---

⁸ Zahtev, par. 9.

⁹ Zahtev, par. 11.

¹⁰ Zahtev, par. 14: pre svega, tužilaštvo upućuje na jurisprudenciju Žalbenog veća koje priznaje veliki značaj izveštajima *amicus curiae* u vezi s pritiscima na svedoke i pravo strana u postupku da se oslanjaju na te izveštaje.

¹¹ Zahtev, par. 17 u kom se citira Suprotno mišljenje sudije Lattanzi.

¹² Zahtev, par. 15-20.

¹³ Zahtev, par. 18.

¹⁴ Zahtev, par. 19-21.

¹⁵ Zahtev, par. 21.

¹⁶ Zahtev, par. 2 i 24.

¹⁷ Zahtev, par. 24.

Saveta bezbednosti na 6678. sednici koja se održala u New Yorku 7. decembra 2011: "Trebalo posebno obratiti pažnju na opštepoznati predmet *Šešelji*. Dotični je u pritvoru sad već devet godina, a još uvek nije donesena prvostepena presuda. Pored toga, imamo zabrinjavajuće vesti o zdravstvenom stanju g. Šešelja i o teškoćama s kojima se susreo u ostvarivanju svojih proceduralnih prava. Bili bismo zahvalni ljudima koji vode MKSJ da informacije o razvoju tog predmeta i opštem zdravstvenom stanju g. Šešelja uključe u sledeći izveštaj Međunarodnog suda Savetu bezbednosti."

Čitajući tu izjavu, razumni, kompetentni sudija mora da si postavi pitanje da li je sve učinio da se pritvor ne produžuje preko svake mere. Stoga, obrada tih podnesaka može izravno da utiče na produženje trajanja pritvora, tim više što je Veće, odlukom od 31. oktobra 2011, utvrdilo da od 5. marta 2012. započne pretres posvećen završnoj reči tužioca i završnoj reči odbrane.¹⁸

Stoga, ništa ne sme da poremeti taj raspored.

Tužilaštvo je iznelo zahtev da mu se odobri ulaganje žalbe na većinsku odluku Veća da ne uvrsti u spis Izveštaj *amicus curiae*. Prvo treba podsetiti da je na osnovu pravila 77(C)(ii) Pravilnika, Veće imenovalo *amicus curiae* kako bi on uputio Veće "da li postoje dovoljni razlozi da se pokrene postupak za nepoštovanje suda (...)". *Amicus curiae* jasno navodi u svom Izveštaju da ne postoje dovoljni razlozi.

Što dakle tužilaštvo još želi nakon što su mu zaključci *amicus curiae* potpuno povratili ugled? Da li tužilaštvo želi iskoristiti taj izvještaj kako bi dodatno povećalo težinu koja će biti pridana dokaznim predmetima? Poći tom logikom značilo bi ugroziti pravičan postupak i jednakost sredstava. A šta je s nama sudijama?

Imamo prijavu koja je potkrepljena odgovarajućim izjavama svedoka koji su optužili službenike tužilaštva za zastrašivanje i pritiske na svedoke. S druge strane imamo ono što je obelodanilo tužilaštva i istragu *amicus curiae* koji nije saslušao "one koji optužuju" nego samo "optužene". Tužilaštvo bi htelo da prihvatimo Izveštaj i time dodatno potkrepimo njegovu tezu. Ali u tom slučaju, trebalo bi takođe prihvatiti uz Izveštaj i

---

¹⁸ *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, "Nalog o rasporedu (završni podnesci, završna reč tužioca i završna reč odbrane)", javno, 31. oktobar 2011.

propratne dokumente, a posebno izjave "svedoka koji optužuju". Naime, zašto bi se prihvatio samo izveštaj bez dodatnih dokumenata, osim da se dâ prednost tužilaštvu?

Osim toga, mi smo u zoni u kojoj, kako kaže pravilo 77(C) Pravidnika, Veće treba da ima dovoljno razloga za sumnju da bi neka osoba mogla biti kriva za nepoštovanje Međunarodnog suda kako bi pokrenulo postupak za nepoštovanje suda. U ovom slučaju, Veće nije imalo takvih pokazatelja na osnovu zaključaka Izveštaja *amicus curae*, pri čemu taj postupak ne sme ni na koji način uticati na ostatak postupka, jer bi inače u njemu trebalo prihvatiti sve dokazne predmete bez obzira na to od koga potiču i koji im je smisao.

Koliko je meni poznato, dokazni predmeti optuženog nisu predočeni jer je on odustao od svojih dokaza u fazi izvođenja dokaza odbrane, kao i u poslednjem postupku za nepoštovanje suda protiv njega, iako su izjave svedoka koji su optuživali bile u suprotnosti s tezom tužilaštva. U tom kontekstu, prihvatiti izveštaj značilo bi, s moje tačke gledišta, da treba prihvatiti takođe sve dokumente koji se odnose na prijavu. Ovo Veće, u želji da bude pravično, ocenilo je da za to nema razloga i smatra da ne treba da prihvati Izveštaj. Krenuti tim opasnim putem imalo bi za posledicu uvrštavanje u spis svih dodatnih postupaka za nepoštovanje Međunarodnog suda protiv optuženog.

Osim toga, odobrenje za ulaganje žalbe ovisi o posebnim veoma preciznim kriterijumima, a upravo odluka Žalbenog veća ne sme da utiče na postupak. Kako Žalbenom veću obično treba barem četiri meseca da donese neku odluku, ne bismo bili u mogućnosti da održimo pretres 5. marta 2012. godine. Ovaj zahtev za odobrenje da se uloži žalba me tim više čudi što je sam glavni tužilac, g. Brammertz, izjavio kako predmet *Šešelj* nije primer koji bi trebalo slediti u međunarodnom pravosuđu.¹⁹ Dve su mogućnosti: ili je glavni tužilac dao zeleno svetlo za zahtev za odobrenje da se uloži žalba, i ako je tako, onda je on u potpunoj

---

¹⁹ "Sudjenje Vojislavu Šešelju nije primer kako međunarodno pravo teba da funkcioniše, jer je to očigledno priča o neuspehu, koja predugo traje," rekao je glavni tužilac Serge Brammertz, kako prenosi u četvrtak novinska agencija Tanjug. Objasnio je da je došlo do brojnih odgađanja, Šešelj je štrajkovao glađu, sam se branio pred Sudom i nije olakšao Sudu da ubrza sudjenje. Međutim, Brammertz veruje da će sudjenje ući u svoju završnu fazu u martu, nakon čega će biti donesena presuda. Ruski ambasador u UN, Vitalij Čurkin, ranije je zatražio od Haškog suda i tužioca Brammertza da objasne zašto sudjenje Šešelju traje gotovo devet godina, a nije donesena ni prvostepena presuda. "Šešeljev slučaj je strašan, on je u pritvoru već devet godina bez presude, i mi smo zbog toga zabrinuti," rekao je Čurkin na sastanku Saveta bezbednosti Ujedinjenih Nacija. Čurkin očekuje da će Brammertz u svom sledećem izveštaju dati svoje mišljenje o tome, kao i o Šešeljevom zdravstvenom stanju." ("Sudjenje Šešelju: priča o neuspehu, tvrdi tužilac Brammertz", odlomak iz intervjua Sergeja Brammertza u dnevnim novinama V.I.P.).

protivrečnosti sa svojom izjavom, ili je njegov zamenik, ne obrativši se svom nadređenom, podneo Veću taj zahtev, možda i ne znajući za njegovu raniju izjavu.

Naravno, iako se ta pitanja postavljaju, ja ih sa svoje strane ne mogu rešiti. Pitanja se tim više postavljaju što je važan član Saveta bezbednosti javno upozorio na sporost postupka.²⁰ Datum 5. mart 2012. svima se nameće kao imperativ. Izveštaj *amicus curiae* je takav kakv jeste, i ni u čemu se ne može dovoditi u pitanje.

Tužilaštvo bi htelo "i jare i pare", ali što se tiče dokaznih predmeta, dobilo je maksimum od Veća time što su u spis uvrštene prethodne izjave svedoka koje u anglo-saksonskom sistemu ne bi bile prihvaćene, jer se u njemu uzimaju u obzir samo iskazi dati na pretresu. Uprkos tome, Veće je odlučilo da prihvati navedene prethodne izjave. Tako Veće ima na raspolaganju sve dokazne predmete koji će mu omogućiti da oceni verodostojnost nekog svedoka i za to mu uopšte nije potreban Izveštaj *amicus curiae*, jer ne treba zaboraviti da je većina svedoka svedočila na javnom pretresu nakon polaganja zakletve i odgovarala na pitanja tužilaštva, pa na pitanja odbrane u unakrsnom ispitivanju, kao i na pitanja sudija Veća.

Ako sam dobro razumeo stav tužilaštva, ono želi da se Izveštaj uvrsti u spis kako bi u neku ruku omogućilo Veću da oceni verodostojnost svedoka.

U vezi s tim, tužilaštvo se poziva na zaključke *amicus curiae* u pogledu Aleksandara Stefanovića, Nenada Jovića, Nebojše Stojanovića, Jovana Glamočanina i Zorana Rankića. Šta se tiče Zorana Rankića, *amicus curiae* je utvrdio da on nije dovoljno verodostojan da bi se moglo zaključiti da je počinjeno krivično delo nepoštovanja Suda.

Zahtev tužilaštva je veoma začuđujući jer nikako ne odgovara odluci Veća od 29. juna 2010. kojom se imenuje *amicus curiae*.²¹ Doista, tužilac opravdava svoj zahtev jer je, po njegovom mišljenju, cilj istrage koju je vodio *amicus curiae* bio da se Veću olakša posao u pogledu utvrđivanja verodostojnosti i pouzdanosti izjava svedoka tužilaštva i svedoka koji

---

²⁰ "(...) što se tiče predmeta *Šešelj*, situacija je sve skandaloznija, jer je optuženi proveo već devet godina u pritvoru čekajući na prvostepenu presudu. I pored toga, u tom predmetu se postavlja pitanje produžavanja rokova." (izvorna verzija na engleskm, transkript 6678. sednice Saveta bezbednosti u New Yorku, 7. decembar 2011, str. 24)

²¹ *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, "Odluka o preispitivanju Odluke od 15. maja 2007. po zahtevu Vojislava Šešelja za postupak za nepoštovanje suda protiv Carle del Ponte, Hildegard Uertz-Retzlaff i Daniela Saxona" javno, 29. jun 2010.

su povukli svoje svjedočenje, a posebno onih koje je Veće pozvalo da svjedoče. Oštro se protivim tom tumačenju naše odluke jer se u njoj uopšte nije radilo o potrebi da se oceni verodostojnost svjedoka putem veštačenja *amicus curiae*. Jedini problem je bio da se sazna ima li razloga da se pomisli da je bilo pritisaka, i/ ili zastrašivanja svjedoka tužilaštva.

Dispozitiv te odluke je posebno jasan, radilo se samo o tome da se istraže navodi o zastrašivanju i/ ili pritiscima, s time da je Veće nabrojalo sve svjedoke koji su svjedočili ili su mogli da svjedoče. Radilo se, ni više ni manje, o klasičnoj istrazi, i uz to je od *amicus curiae* zatraženo da zatraži saradnju Veća za ratne zločine Okružnog suda u Beogradu, kao i njegovih ekvivalenata u Bosni i Hercegovini, a ako treba i u Hrvatskoj. Dakle, zadatak koji je Veće poverilo *amicus curiae* sastojao se u tome da se utvrdi da li je bilo pritisaka i/ ili zastrašivanja, a ne da se utvrdi verodostojnost svjedoka. Tužilaštvo pravi **golemu grešku** u obrazloženju svog zahteva.

Naime, cilj tog posla ni u jednom trenutku nije bio da se Veću omogući da oceni dokazne predmete. Na veoma začuđujući način, tužilaštvo tvrdi da Veće "time prepušta *amicus curiae* svoje ovlasti da oceni verodostojnost dokaza u glavnom postupku(...)". To nikad nije rečeno niti planirano. Ocena verodostojnosti svjedoka potpada pod **isključive ovlasti Veća** u trenutku većanja na osnovu prihvaćenih dokaznih predmeta kao što su izjave svjedoka, dokumenti i iskazi. Tužilaštvo je **potpuno u zabuni**, a to mi se čini tim ozbiljnijim što tužilaštvo vrlo dobro zna da *amicus curiae* nije saslušao svjedoke. Naprosto se zadovoljio saslušavanjem "optuženih", a ne i "onih koji optužuju". Pored toga, ako je Veće zatražilo od strana u postupku da iznesu svoje napomene, to se nije odnosilo na verodostojnost svjedoka, nego na dobijanje napomena o tome da li se strane slažu sa zaključcima u izveštaju *amicus curiae*, u kojima stoji da nije bilo ni pritisaka ni zastrašivanja.

Napokon, u odluci nije navedeno niti je pomenuto na pretresu da će Izveštaj biti automatski prihvaćen kao dokazni predmet. Želim da dodam da se neprihvatanjem Izveštaja tužilaštvu ne nanosi nikakva šteta, jer se na početku radilo o tome da se sazna da li su službenici tužilaštva vršili pritiske ili zastrašivali svjedoke, a odgovor *amicus curiae* veoma je jasan u tom pogledu: **nije bilo nikakvih zastrašivanja ni/ ili pritisaka od strane tužilaštva.**

Iz tih razloga, kao i iz razloga koji proizlaze iz stalne jurisprudencije Žalbenog veća, odbijam da odobrim zahtev da se uloži žalba.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, a merodavan je tekst na francuskom.

/potpis na originalu/

Jean-Claude Antonetti,
predsedavajući

Dana 25. januara 2012.
U Hagu (Holandija)

[pečat Međunarodnog suda]

DODATAK II:**IZDVOJENO MIŠLJENJE SUDIJE FLAVIJE LATTANZI**

1. U svetlu svog Delimično suprotnog mišljenja u vezi s odlukom po zahtevu Vojislava Šešelja za postupak za nepoštovanje suda protiv Carle del Ponte, Hildegard Uertz-Retzlaff i Danijela Saxona, zavedenog 28. decembra 2011. na poverljivom i *ex parte* osnovu, s javnom verzijom zavedenom istog dana, želim da preciziram da smatram da je prvi uslov pravila 73(B) Pravilnika ispunjen u ovom slučaju, odnosno da se Odluka od 22. decembra 2011. dotiče pitanja koje može da dovede u pitanje ishod postupka. S obzirom na to da su dva uslova iz pravila 73(B) Pravilnika kumulativna, suprotno Veću, ja sam morala da ispitam drugi uslov, koji se tiče ekspeditivnosti postupka. U tom pogledu sam došla do zaključka da, s obzirom na uznapredovalu fazu suđenja (konkretno rokove za završne podneske, završnu reč tužilaštva i odbrane),²² promptno rešenje tog pitanja od strane Žalbenog veća, kao što to tužilaštvo traži, ne bi moglo konkretno pospešiti postupak, nego naprotiv, moglo bi ga odgoditi. Obzirom na to da drugi uslov pravila 73(B) Pravilnika nije, po mom mišljenju, ispunjen, potpuno se slažem s odlukom da Zahtev treba odbiti.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, a merodavan je tekst na francuskom.

/potpis na originalu/

Flavia Lattanzi,
sudija

Dana 25. januara 2012.
U Hagu (Holandija)

---

²² "Nalog o rasporedu (završni podnesci, završna reč tužioca i završna reč odbrane)", 31. oktobar 2011. (javno).